

Informace o chartě 77-roč.druhý/1979/-č.2
od 16.I.1979 do 15.2.1979

str.

Obsah:

Charta 77:Uvést požadavky Všeobecné deklarace odborových práv do souladu s praxí/dopis Charty 77 Ústřední radě odboru ze dne 18.II.1978	1
Dopis Charty 77 francouzským studentům-UNEF /21.III.1978.....	2
Dopis Charty 77 a VONS Bruno Kreiskému /17.I.79/.....	3
Sdělení Charty 77 z 2.1979 z změna mluvčích.....	4
Zivotopisy nových mluvčích Charty 77.	5
Dopis polského Výboru s olečenské sebeobrany/KOR/Jar. Šabatovi	6
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných :	7
Sdělení č. 68/solidarita s K.Svitolem/.....	7
Sdělení č. 69/.Cibulka a spol.,F.Hrabal a J.Volf, J.Šabata,Z.Kašták,J.Klier,I.Holotová,J.Hegr	7
Sdělení č. 70/tresty Cibulka a spol. potvrzeny/	8
Sdělení č. 71/rozsudek nad F.Hrabalem a J.Volfem potvrzen/	9
Sdělení č. 72/J.Klier,I.Holotová,J.Hegr odsouzení/	10
Sdělení č. 73/Jan Pavlišek odsouzen/	11
Sdělení č. 74/případ Danubius/	12
Sdělení č. 75 /odvolání J.Šabaty /	13
Václav Škála Šabata:Zpráva k Chartě 77	13
Ing.Pavel Roubal:dopis Krajskému soudu v Hradci Králové	15
Ludvík Vaculík:Poznámky o statečnosti /fejeton/.....	15
Václav Havel:Odpověď Ludvíku Vaculíkovi -25.I.1979.....	17
Zdena Tominová:Fříspěvek k úvahám o občanské iniciativě Charta 77.....	18

Krátké zprávy:

Solidarita s J.Šabatou.....	21
Jaroslav Kabelka opustil Československo..	22
Luboš Kohout kriticky k názorům J.Tesaře.	22
Budou Bialogy pokračovat ?.....	22
Julius Tomin: Dopis odpovědnému činiteli.	23
Ladislav Hejdánek o uvěznění J.Šabaty....	23
Obracíme se na edice.....	23
Teze a antiteze ke spotřebitelskému dokumentu..	23
Manželé J.Tykal a N.Bukovanská žádají vystěho- vání	23
Další odpovědi na fejeton L.Vaculíka.....	23

Ústřední rada odborů
Praha

Devátý světový všeoborový sjezd, který se konal v druhé polovině dubna v Praze, přijal významné programové dokumenty. Za nejvýznamnější z nich považujeme Všeobecnou deklaraci odborových práv. Deklarace nabádá odboráře celého světa k zápasu nejen za odborová práva v úzkém slova smyslu, ale i za práva občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní, která pokládá za neodělitelnou součást odborových práv. Pro tuto deklaraci hlasovala i delegace ROH a zveřejnil ji orgán ROH-časopis Odborář v č. 10/1978.

Kada jejich požadavků je v naší zemi uplatněna ve značném rozsahu. Avšak některé závažné požadavky deklarace v našich zákonech a předpisech bud zakotveny nejsou, aneb nejsou v praxi uplatňovány. Když jsme se nesetkali s žádným usnesením nebo jiným dokumentem ROH, který by vyjadřoval alespoň představu, jak budou požadavky Deklarace uvedeny do souladu s naší celospolečenskou praxí. Uvedeme několik příkladů, kdy se na e skutečnost trvale rozhází s požadavky z přijaté Deklarace.

např. čl. 26 Dekl. zní: "Státy zaručí ve svých ústavách, v zákonech a v praxi plné respektování demokratických svobod a lidských práv, zajistí všem uznání a uplatnění základních kolektivních a individuálních práv a to především právo na svobodu a osobní bezpečnost, právo na vlastní názor a vyjadřování, na svobodu shromažďování, právo na informovanost a odborová práva." Mnozí čs. občané, v poslední době zejména signatáři Charty 77, nejednou poukazovali na četné případy porušování občanských práv, zvláště pak práva na vlastní názory a jeho vyjadřování, na svobodu shromažďování a práva na informovanost. Kada čs. občanů byla nebo v současné době je ve vězení jenom proto, že vyjadřovali názory, které jsou odlišné od oficiálních.

Mnoho čs. občanů je diskriminováno při výkonu zaměstnání a povolení, ačkoli čl. 27 požaduje od státu dbát na to, aby zaměstnavatel nediskriminoval zaměstnance v zaměstnání a pracovních vztazích v soulisclosti s jejich odborovou činností, jejich osobními názory nebo přesvědčením. Právo na práci neplatí pro mnoho občanů v plné míře, pokud se právem na práci rezumí práce odpovídající schopnostem, kvalifikací a zájmu, nikoli možnosti třeba vynucené práce. V posledních deseti letech byly desetitisice občanů zejména z politických důvodů propuštěny ze zaměstnání a donuceny vykonávat nekvalifikovanou nebo méně kvalifikovanou práci. Takovou diskriminaci podporují i orgány ROH, které dávaly a dávají souhlas ke všem případům propuštění ze zaměstnání s pol. důvodů. V případech, kdy odmítly souhlas poskytnout závodní výbory, byl jejich souhlas nahrazen souhlasem vyššího odborového orgánu. A nejen to. Kada pracujících byla za své politické názory a přesvědčení vyloučena z ROH. Takové jednání orgánů ROH je v přímém rozporu s čl. 8 Dekl., který potvrzuje, že pracující mají právo na poskytnutí pomoci ze strany odborové organizace "ve všech případech týkajících se obrany jejich zájmů nebo individuálních či kolektivních práv."

Deklarace v čl. 54 mj. požaduje ochranu odborových funkcionářů a to i po skončení jejich mandátu. Ačkoli čs. pracující si již před mnoha desetiletími vymohli účinná zákonná ustanovení na ochranu svých důvěrníků, v současném pracovním zákonodárství taková ustanovení nejsou.

Důležitá je i problematika čl. 19 Deklarace: "Každá forma nebo organizační opatření vůči personálu, jejich cílem je..... sestavování černých listin, sledování nebo udávání pracujících, je zakázána. Kartotéky a úřední akte o zaměstnancích, vypracované zaměstnavateli, nesmějí obsahovat žádné informace, které by mohly být použity k jiným než pracovním účelům."

Je obecně známo, že kádrové materiály každého zaměstnance vedené zaměstnavateli obsahují informace o politických názorech a postojích pracovníka i jeho příbuzných, o jeho náboženském přesvědčení, činnost v politických a společenských organizacích apod. Tyto materiály se

vedou od školy ke hrobu, nelze jim uniknout, a přitom je ten, jehož se týkají, nikdy nespatří. Obsahují-li nepravdivé údaje, není proti nim obrany. Jsou však běžně poskytovány politickým a státním orgánům, včetně státní bezpečnosti. Kádrové materiály mají nesporně povahu "černých listin", neboť údaje v nich obsažené se na podkladě nevěřejných pokynů politické moci používají k diskriminaci jednotlivých pracovníků nebo celých jejich skupin, k zabraňování jejich přístupu na odpovědná místa.

Také sledovat a udávat pracující je v Československu běžnou praxí. Zprávy o jednotlivých pracovnících jsou povinny podávat státním a politickým orgánům zaměstnavatelská, politická, odborové a společenské organizace, domovní důvěrníci a občanské výbory, jsou k tomu mnohdy vybízeni i přátelé a spolupracovníci. A to nehovoříme o StB, jejíž informátoři v závodech i bydlištích sledují statisíce občanů, jejíž aparát kontroluje korespondenci, odepslouchává telefonické hovory.

I některé další články Deklarace by se měly stát ROH podnětem k důslednější obhajobě zájmů pracujících. Např. článek 5 a 6 Dekl. říkají: "Pracující mají právo podílet se na veškeré činnosti na obrahu svých zájmů, ať již formou stávky, bojkotu, obsazování pracovišť, manifestacemi či jakoukéli jinou formou odborového boje." A dále:

... účast na stávce stejně jako účast na solidární manifestaci nesmí být v žádném případě - ať již před stávkou, během stávky a po jejím skončení - důvodem k propuštění, k trestům, pokutám, sankcím či represivním opatřením." Převážná většina pracovních konfliktů v československých závodech nekončí stávkou. Ale nemusí tak tomu být provždy. Znovu nás o tom přesvědčily skušenosti Polska a Rumunska. Nebyli jsme také v posledních letech svědky, že by ROH využilo svého práva "podílet se na volbě ... plánů demokratického a sociálního rozvoje" /v souhlasu s čl. 34 Dekl./, ačkoli celá řada plánů nebyla reálná nebo nedostatečně zabezpečovala růst životní úrovně. Není nám rovněž znám případ, kdy odborové orgány zaujaly kritické stanovisko k růstu cen a požadovaly takový růst mezd, který by v dostatečné míře kompenzoval růst cen.

Nevíme, že by Revoluční odborové hnutí v souladu s čl. 55 Dekl. využívalo vlastní návrhy na takové rozmístění průmyslu, které by neohrožovalé životní prostředí, jako je tomu zejména v Severních Čechách a na Ostravsku, a vedlo k rovnoměrné modernizaci průmyslu ve všech částech naší federace. Nezaznamenali jsme rovněž případ, že by ÚRO jménem čs. ROH jednala o problematice regionálních integračních seskupení /v našem případě RVHP/ a nadnárodních společností /v našem případě mezinárodního sdružení RVHP/ a zaručila, v souladu s čl. 72 Dekl., aby "příznivější podmínky dosažené v rámci daného státu /tj. Československa/ pracujícími a s jejich odborovými organizacemi, nebyly ani omezeny ani zhoršeny v souvislosti s méně výhodnými dispozicemi, které by se mohly objevit v mezinárodních dohodách uzavřených na úrovni regionálních ekonomických seskupení nebo mezinárodními podniky.

Navrhujeme, Ústřední radě odborů, aby pro úplné uplatnění práv čs. odborářů, v souladu se závazky, které na sebe vzala hlasováním pro Všeobecnou deklaraci lidských práv, předložila Federálnímu shromáždění Československé socialistické republiky návrhy na úpravy či doplnění čs. právního řádu:

1. Uvést do souladu ustanovení čs. právního řádu s mezinárodními páky o politických, občanských, hospodářských, sociálních a kulturních právech, které se staly součástí čs. právního řádu tak, aby čs. právní řád jednotným způsobem upravoval práva a svobody i povinnosti čs. občanů. Zajistit, aby ustanovení právního řádu o právech a svobodách čs. občanů byla i v praxi přísně a důsledně dodržována. Provést legislativně ustanovení ústavního zákona

- 143/1968 /o československé federaci/ a vytvořit ústavní soud jako ústavně právní instrument zajišťující zákonost v oblasti občanských práv a svobod.
2. Navrhnut takové úpravy zákoniku práce, které zcela znemožní diskriminaci při výkonu zaměstnání a povolání a odstraní důsledky předchozí diskriminace.
 3. Doplnit čc. právní řád o ustanovení, která zaručuje, že kádrové materiály nebudou používány k jiným účelům než pracovním.
 4. Požadovat, aby Federální shromáždění ČSSR v rámci své kontrolní funkce dbalo o důsledné dodržování zákonů znemožňujících sledování nebo udávání pracujících, pokud se neproviní kriminální /nepolitickou/ trestnou činností.
 5. Předložit návrh zákona zabezpečujícího čs. pracujícím právo na stávku, bojkot, obsazení pracovišť, manifestace či na jakoukoli jinou formu odborového boje a znemožňující represi za účast na takovém boji.

Navrhujeme, aby čs. ROH upravilo stanovy ROH a další základní dokumenty tisk, aby naplnily požadavky Všeobecné deklarace odborových práv, zejména:

1. Aby odborové organizace vždy poskytly veškerou jim dostupnou pomoc a podporu pracujícím Československa, budou-li diskriminováni pro uplatňování svých individuálních či kolektivních práv včetně práv občanských a politických, bude-li jim upíráno právo na práci v souladu se schopnostmi, kvalifikací a zájmy; napravidly svůj postup v případech, kdy podle těchto zásad nejednaly.
2. Aby zajistilo vypracovávání a překládání vlastních fundovaných návrhů plánů celospolečenského rozvoje, včetně návrhů na takové úpravy plánů, zaručujících, že životní prostředí se nebude dál zhoršovat a že všechny části čs. federace se budou rozvíjet rovnoměrně.
3. Aby zajistilo sledování růstu cen a předkládalo požadavky na takový růst mezd, který by kompenzoval důsledky růstu cen.
4. Aby hájilo zájmy s. pracujících při jednání o ekonomické integraci a zřizování a provozování nadnárodních společností.

V Praze dne 18. prosince 1978

Mluvčí Charty 77:
Václav Havel
Ladislav Hejdánek

Union nationale des étudiants de France
23 , rue Bouret
756 19 Paris

Milí přátelé,

Váš dopis na adresu představitelů Charty 77 ze dne 13. listopadu 1978 jsme přijali jako vitaný projev solidarity s naším každodenním úsilím o naplnění lidských práv a svobod v Československu. Sdílíme s Vámi přesvědčení, že svoboda je nedělitelná; hluboce si proto vážíme vaši mezinárodní iniciativy na obranu lidských práv všude tam, kde jsou ohrožena a věříme, že náš společný zápas bude mít o to větší význam, oč lépe se budeme znát a navzájem se podporovat. Svobodná výměna myšlenek, informací a lidí má pro mezinárodní spolupráci demokratických sil prvořadý význam; proto budeme spolu s vámi a s ostatními přáteli ze všech částí světa vždy usilovat o realizaci této svobodné výměny v duchu Závěrečnéhoaktu Konference v Helsinkách. Neoddělujeme toto úsilí od zápasu za respektování lidských práv v naší zemi, vždyť svobodná výměna informací v národním a mezinárodním měřítku, svoboda slova a projevu je jednou z nejpodstat-

nějších složek práva každého jedince na lidský důstojný život bez diskriminace, útlaku a vykořistování.

Zároveň je nesporné, že právě v této oblasti musíme překonávat vělké obtíže; pro nás je např. prakticky nemožné používat běžného poštovního spojení, naše dopisy prostě nedocházejí; užívání křížků telekomunikačních prostředků je spojeno často s neúnosným rizikem, informace pro vnitřní požáru musíme zajišťovat primitivní technikou úmorného opisování na stroji atd. Ze všech těchto důvodů vřele vítáme každou osobní návštěvu přátele ze zahraničí; kromě vzájemného poznání a sblížení je to také nejbezpečnější způsob, jak ale spoř částečně zajistit plynulejší tok nezkrošlených informací. Jak jistě víte, nám samým je cestování znemožněno. Věříme, že při nejbližší návštěvě vaši delegace v Československu bude možn takové osobní setkání uskutečnit a důkladně pohovořit o problémech československých studentů i o všech ostatních otázkách, které vázají mají.

Za několik dní vstoupíme spolu s vámi do nového roku. Rok 1979 bude přes všechny represe - již třetím rokem existence a činnosti Charty 77 a to nás naplní nadějí. Bude to zároveň jistě další z intenzívnych a vzrušených roků poslední doby, v níž se zřejmě rozhoduje o směru budoucnosti člověkovenstva. Přejeme vám i sobě mnóho duchovních a fyzických sil do dalších zápasů za lidská práva a svobody, ale i dostatek světlých chvílek světlé radosti a osobního štěstí.

Děkujeme vám za solidaritu; je to naše společná záraž i naděje.

Fraha 21. prosince 1978

Václav Havel
mluvčí Charty 77

Ladislav Hejdánek
mluvčí Charty 77

P.S. K tomuto dopisu přikládáme dvě adresy, na nichž je možno v Paříži získat materiály, dokumenty a informace o činnosti Charty 77, z nichž některé jsou také věnovány otázkám československého školství a vysokoškolského studia.

ooooooooooooooooooo

Ve večerních hodinách dne 17.1. 1979 byl velvyslanectví Rakouské republiky předán dopis mluvčí Charty 77 a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných s prosbou o intervenci za uvězněného mluvčího Charty 77 dr. Jaroslava Šabatu.

Velvyslanectví bylo požádáno, aby tento dopis předalo rakouskému spolkovému kancléři dr. Bruno Kreiskymu u příležitosti jeho návštěvy v Československu.

Vážený pane spolkový kancléři!

Signatáři a stoupenci Charty 77 vysoko oceňují Váš pevný postoj v otázce dodržování lidských a občanských práv a hlučoce si váží podpory, kterou jste jim a jejich úsilí vícekrát poskytl.

U příležitosti Vaší krátké návštěvy v Československu si Vás proto dovolujeme upozornit na případ dr. Jaroslava Šabaty, mluvčího Charty 77, a požádat Vás o intervenci v jeho prospěch. Dr. Jaroslav Šabata byl v minulých dnech na základě vykonstruovaného a zjevně politicky motivovaného obvinění odsouzen k devítì měsícům vězení. Stalo se tak navzdory mimořádně četných protestů z řad naší i světové demokratické veřejnosti, která právem vidí v uveřejnění a odsouzení dr. Jaroslava Šabaty přímý útok jak na Chartu 77 a její úsilí o základní lidská práva, tak na samotné principy vzájemného soužití národů států, vyjádřená m.j. Závěrečným aktem

helsinské konference.

Pro Vaši informaci přikládáme podržbnou zprávu o případu dr. Jaroslava Šabaty. Děkujeme Vám za laskavé přijetí tohoto dopisu a za všechny případné kroky, které v této věci učiníte.

S úctou dr. Ladislav Hejdánek
mluvčí Charty

V Praze 17.ledna 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooooooooooooooooooo

Sdělení Charty 77 ze dne 8.2.1979

Charta 77 oznamuje, že dnešním dnem byly v souladu s dohodnutou praxí vyštřídání mluvčí Charty 77 Václav Havel a dr. Ladislav Hejdánek. Protože mluvčí Charty 77 dr. Jaroslav Šabata je ve vězení a nemůže zatím svou funkci vykonávat, byl vzhledem k potřebě tří fungujících mluvčích počet mluvčích rozšířen. Funkcí mluvčích byli pověřeni dr. Václav Benda, Jiří Dienstbier a Zdena Tominová a v budoucnu i dal i budou s mluvčími spolupracovat a jsou v nutném případě připraveni se této funkce opět prozatímně ujmout.

dr. Václav Benda
mluvčí Charty 77

Jiří Dienstbier
mluvčí Charty 77

dr. Jaroslav Šabata
mluvčí Charty 77

Zdena Tominová
mluvčí Charty 77

Václav Havel

dr. Ladislav Hejdánek

V Praze 8.2.1979

ooooooooooooooooooo

Příloha: životopisy

Václav Benda se narodil 8.8.1946 v Praze, jeho otec byl právník. Vystudoval Filozofickou fakultu UK, kde byl v roce 1968 předsedou Akademické rady studentů. Doktorát filozofie získal v roce 1970 za práci o Ladišlavu Klímovi. Krátce pracoval jako asistent filozofie na vysoké škole, po propuštění z politických důvodů a krátkém období nezaměstnanosti vystudoval matematicko-fyzikální fakultu UK a působil jako matematik a programátor. Chartu podepsal po zahájení štvavé kampaně v tisku proti jejím signatářům, v důsledku podpisu nakonec ztratil kvalifikované zaměstnání, nyní pracuje jako těplic v hotelu Meteor v Hybernské ulici v Praze. Je členem Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

V šedesátých letech příležitostně časopisecky publikoval básně a literární recenze, v sedmdesátých letech matematické články /teorie automatů, aplikovaná logika/. V samizdatu zveřejnil prózu Černá dívka /1978/ a různé politické úvahy.

Je katolík, má pět malých dětí, jeho žena pracuje jako matematicička. Bytem Praha 2, Karlovo náměstí 18, tel. 29 86 76 /od r. 1978 nefunguje/.

Jiří Dienstbier se narodil 20.4.1937 na Kladně v rodině lékařů, aktivních příslušníků levice a později komunistické strany. Vystudoval filozofickou fakultu UK. Během studií vstoupil do KSC.

V letech 1959-1969 pracoval v Československém rozhlasu jako zahraničně politický redaktor, korespondent na Dálném východě a ve Spojených státech. Psal do řady novin a časopisů, m.j. do Literárních novin, Reportéra a komentoval mezinárodní události v televizi.

V r. 1967 vydal reportážní knihu o událostech v Indonézii. Principy demokratického socialismu a státní suverenity hájil v rozhlasovém vysílání v srpnovém týdnu po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa.

V roce 1970 byl propuštěn z čs. rozhlasu, vyloučen z KSČ a ze Svazu čs. novinářů jako tisíce jiných. Od té doby je mu znemožněno publikovat. Pracuje jako podnikový dokumentátor.

V prosinci 1976 podepsal Prohlášení Charty 77, od jara 1978 je členem Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

Vydal strojopisné různé politické statě, v posledních dvou letech tři divadelní hry. V lednu 1979 uspořádal pro mezinárodní politiku Čtverec. Má čtyři děti, bydlí v Praze 2, Podskalská 8, tel. 29 56 40 /od r. 1978 nefunguje/.

Zdena Tomínová se narodila 7. 2. 1941 v Praze v rodině zahradnického dělníka. Rok po maturitě byla přijata na DAMU, obor herectví, po necelých čtyřech semestrech však byla ze studia vyloučena. Vykonalala pak různá zaměstnání: herečka, kulturní therapeut v psychiatrické léčebně, metodik osvětového domu, redaktorka cizojazyčného časopisu. V šedesátých letech studovala dálkově na filozofické fakultě UK obor filozofie-sociologie, časopisecky publikovala verše, reportáže, stati a povídky, externě pracovala jako simultánní tlumočnice. Promovala v r. 1968, její diplomní práce, filozofický eseje Nesmyslný život, vycházela v r. 1969 na pokračování v Sešitech pro literaturu a umění. V letech 1969-1970 doprovázela manžela /filozof Julius Tomín, signatář Charty 77/ na jeho cestě do USA, kde působil jako hostující profesor Havajské university. Ponávratu pracovala jeden rok jako podnikový sociolog, pak už výhradně jako simultánní tlumočnice. V květnu 1978 s ní Pražská informační služba rozvázala pracovní poměr, od té doby je v domácnosti /manžel pracuje nyní jako noční hlídac/. V téže době podepsala Chartu 77. V edici Petlice vyšly dvě její literární práce, novela Totální nasazení /1977/ a hra Divadelní kus? /1978/. Nikdy nebyla organizována v žádné politické straně. Má dve děti, bydlí v Praze 7, Keramická 3, tel. 37 74 31 /od r. 1979 nefunguje/.

oooooooooooooo

Jaroslavu Šabatovi

Milý příteli! Je nám nesmírně líto, že v našich zemích soudy nesoudí, ale provádějí příkazy policejního aparátu. Není to poprvé, co se státavš oběti takových praktik. Tentokrát bylo Tvojí vinou, že ses chtěl setkat s námi, svými polskými přáteli. A to je pro nás obzvláště bolestné. Rozsudek soudu tak útočí i na nás. Jsi vězněn za naši společnou věc, za společný boj, za naši i Vaši svobodu. Pokud budeš uvězněn, potud budeme bojovat za Tvé propáštění. Co nejsrdečněji Tě ubezpečujeme o svém přátelství, solidaritě a bratrství.

15.1.1979

Výbor společenské sebeobrany
KSS /KOR/

oooooooooooooo

Sdělení č. 68 /Stíhání Kazimierze Świtońe z Katovic/

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných se seznámil s materiály polského Výboru společenské sebeobrany KOR o perzekuci Kazimierze Świtońe z Katovic v Horním Slezku.

Kazimierz Świtoń /48 let/ je obviněn z trestného činu útoku na velejného činitele, jehož se měl dopustit tím, že dne 14.10.1978 prý napadl čtyři přílušníky veřejné bezpečnosti. Ve skutečnosti K. Świtoń odcházel se svou ženou z kostela a byl přitom napaden čtyřmi civilisty a pak dvěma příslušníky veřejné bezpečnosti. Před zraky lidí vycházejících z kostela a čekajících na zastávce byl zbit, kopán, vložen do připraveného auta a odvezen na velitelství policie. Za dva dny nato byl trestním kolegiem přestupkového soudu v Katovicích odsouzen k dvěma měsícům vězení. Dne 21.10.1978 byl pak obviněn z uvedeného trestního činu, za jeho spáchání stanoví zákon trest odňtí svobody do osmi let. Vazební lhůta měla skončit 21.1.1979. O osudu K. Świtońe nemáme zatím dalších zpráv. K. Świtoń, jeho žena a děti jsou vystaveni neustálým perzekucím a šikanováním. Ve školách, do nichž děti chodí, jsou rozšiřovány letáky, které tvrdí, že K. Świtoń byl gestapákem. /V r. 1945 mu bylo 14 let!/. Již před 14.10. 1978 byl K. Świtoń často zajištován na 48 hodin; od února 1978 celkem dvanáctkrát. Pod malichernou zámkou byl také odsouzen k pětitýdennímu vězení; tento trest vykonal. Adresa K. Świtońe je Mikołowska 30, Katovice.

Kazimierz Świtoń je aktivistou farnosti sv. Petra a Pavla v Katovicích, v květnu 1977 se ve varšavském kostele sv. Martina účastnil protestní hladovky za propuštění tehdy vězněných dělníků a vězněných členů a spolupracovníků KOR, kteří tyto dělníky, uvězněné za stavkové boje v Radomi a továrně Ursus bránili. /Dělníci i aktivisté KOR byli pak skutečně v srpnu 1977 všichni propuštěni. Od té doby je K. Świtoń perzekvován. Útisk zesílil poté, co se K. Świtoń stal spoluzařadatelem Organizačního výboru Svobodných odborů. V současné době je - podle informací dostupných KSS /KOR/ - jediným uvězněným aktivistou v Polsku, kde nezávislé občanské iniciativy postupně prostupují celou společnost /hnutí společenské sebeobrany, hnutí za občanská práva, dělnické, odborářské, rolnické a studentské hnutí, organizace kulturních, vzdělávacích a náboženských aktivit atd./ Proto má solidarita s K. Świtońem provořadý společenský význam. Polský Výbor společenské sebeobrany KSS /KOR/ se obrátil s několika výzvami o pomoc K. Świtońovi a jeho rodině na obyvatelstvo Horního Slezska, na katolickou církev, na Świtońovy spolupracovníky i na Amnesty International. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných odzuje činy policejního a justičního aparátu, jiníž pronásleduje činitele občanských iniciativ a znemožňuje jim jejich činnost v Polsku podobně jako v Československu. K. Świtońovi a jeho rodině vydávajeme svou solidaritu.

O našem sdělení informujeme Intervenční byro KSS /KOR/ a jeho prostřednictvím budeme osud K. Świtońe dále sledovat.

25.1. 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

P.S. Adresy Intervenčního byra KSS /KOR/:

Jacek Kuroń, ul. Mickiewicza 27, m. 64, Warszawa, tel. 39 39 64
Jan Józef Lipski, ul. Konopczyńskiego 4, m. 9, Warszawa, tel. 27 34 72
Aniela Steinbergova, ul. Boya-Zelenskiego 4a, m. 26, Warszawa, 25 32 95

ooooooooooooooo

Sdělení č. 69 /P.Cibulka a sp l., F.Hrabal a J.Volf, J.Šabata,
Z.Kašták, J.Klier, I.Holotová, J.Hegr/

V minulém týdnu měl senát krajského soudu v Brně projednat ve veřejném

zasedání odvolání Petra Cibulký, Libora Chloupeka a Petra Pospíchala proti rozsudku městského soudu v Brně jímž byli odsouzeni celkem k 55 měsícům vězení / viz sdělení č. 55/. Po námitkách obhájců, že byli v rozporu s trestním řádem o odvolacím řízení informováni toliko den předem, bylo veřejné zasedání odročeno na neurčito.

Dne 1.2.1979 v 8,30 hod. bude před senátem Nejvyššího soudu ČSR /Praha 4, nám, Hrdinů 1300, místnost č. 31/, projednáno odvolání Františka Hrabala a Jiřího Vojtěcha proti rozsudku městského soudu v Praze, jímž byli shledáni vinnými trestním činem podvracení republiky /§ 98, odst. 1 tr. z./ a odsouzeni každý ke třem růkům odnětí svobody /viz Sdělení 43 a 50/.

V rozporu s řádem výkonu vazby není "aroslavu Šabatovi umožňován pravidelný příjem potravinových balíčků /namísto čtyř mu byl doručen pouze jeden/ a ačkoliv důvody vazby nejsou již koluzní, je většina jeho korespondence zahavována.

Krajský soud v Hradci Králové potvrdil /12.12.1978/ rozsudek okresního soudu v Trutnově, jímž byl Zdeněk Kašták odsouzen k osmiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody za údajné pobuřování /viz Sdělení č. 59/. Senát zdůvodňoval své rozhodenutí především faktem, že Z. Kašták podepsal Chartu 77 a že se stýkal s dalšími jejími signatáři.

Podle dosud neúplných informací byli okrasním soudem v Mostě odsouzeni pro trestní čin kří é výpovědi k nepodmáněným trestům odnětí svobody: Josef Klier na dva roky, Josef Heger na osmnáct měsíců, Ivana Holotová na čtrnáct měsíců. Údajného trestného činu se měli dopustit tím, že při hlavním líčení ve věci Jiřího Chmela /viz Sdělení č. 49 a 61/ odvolali své dřívější výpovědi učiněné pod nátlakem vyšetřovatele. Soud vynesl tyto kruté rozsudky na základě názoru, že nátlak vyšetřovatele nepřichází v č. justiční praxi v úvahu. Budeme tento dosud ojedinělý případ soudní represe dál sledovat a pokusíme se o něm získat bližší informace.

Podle posledních zpráv proběhne dne 29.1.1979 v 8,30 hod. u krajského soudu v Brně odvolací řízení v trestní věci Petra Cibulky a spol. Bude projednáno odvolání všech tří obviněných, kteří se odvolali jak do do výroku o vině tak co do výšek trestu, i odvolání prokurátora, který navrhuje tresty v nejvyšší trestní sazbě /3 roky/.

24. ledna 1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

oooooooooooooooooooo

Sdělení č. 70 /Tresty ve věci Petr Cibulka a spol./

Senát krajského soudu v Brně za předsednictví JUDr. Vladimíra Hynka projednával dne 29.1.1979 odvolání proti rozsudku trestního soudu v Brně, jímž byli Petr Cibulka, Libor Chloupek a Petr Pospíchal uznáni vinnými trestním činem pobuřování /§100/la tr. z./ a odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody

v horní polovině trestní sazby /viz Sdělení č. 55 a starší sdělení k témuž případu/. ^{odvolali} Všichni obžalovaní se jak co do viny tak co do výše trestu. Kromě námitek prtoí formálním závadám předchozího trestního řízení především požadovali, aby bylo znalecky prozkoumáno, zda literární a hudební díla, jejichž rozšířováním se měli uvedeného trestného činu dopustit, jsou svým obsahem vskutku pobuřující a protisocialistická. Proti rozsudku se odvolal také krajský prokurátor ichák, který pro údajnou vysokou společenskou nebezpečnost kulturní aktivity obžalovaných požadoval tresty při horní hranici trestní sazby.

Krajský soud napadený rozsudek pro formální závady zrušil a vynesl rozsudek nový, jímž shledal obžalované vinnými a uložil jim nepodmíněné tresty odňtí svobody ve stejné výši jako městský soud: P.Cibulká 2 roky, L.Chloupek 22 měsíců, a P.Pospíchal /mladistvý/ 11 měsíců, všechni v první nápravné výchovné skupině. Požadavky obžalovaných na doplnění důkazního řízení nebyly vzaty v úvahu. Rozsudek je pravomocný, všechni odsouzení jsou ve vazbě již od dubna 1978. Proti P.Cibulkovi bylo navíc zahájeno další trestní stíhání /viz Sdělení č. 64/ a v průběhu vánočních svátků byl kázeňsky potrestán desetidenní samovazbou, protože se dožadoval pomoci pro spoluvězně v cele, který náhle ztratil v domě.

Ačkoli šlo o veřejné zasedání, přátelům obžalovaných bylo zabráňováno i ve vstupu do soudní budovy, byli opakováně perlustrováni, někteří byli odvezeni k výslechům, jiným bylo příslušníky SNB v civilu vyhrožováno fyzickým násilím. Do soudní síně byli vpuštěni jen rodiče obžalovaných, soud zamítl i přítomnost důvěrníků, původně nařízených P.Cibulkou /jedním i nich byla i jeho snoubenka/. Tím se soud dopustil hrubého porušení trestního řádu, neboť právo posuzovat osoby důvěrníků by mu příslušelo pouze v případě, že by se zasedání konalo s vyloučením veřejnosti, poněvadž předmětem jednání by bylo státní tajemství.

Rozhodnutí městského i krajského soudu v Brně prejudikuje, že jakákoli oficiálně neschválená kulturní akce ita je bez dalšího zkoumání pokládána za pobuřující a protisocialistickou. V tvrdosti rozsudků pak spatřujeme především výraz bezmocného hněvu mocenského aparátu nad tím, že ani dlouhé vězení nezlamulo vůli těchto tří mladých děláků a nepřimělo je k alespoň předstíranému pokání.

31.1.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

oooooooooo

Sdělení č. 71 /rozsudek nad F.Hrabalem a J.Volfem potvrzen/ Senát Nejvyššího soudu ČSR za předsednictví JUDr. M.Dojčárové zamítl dne 1.2.1979 odvolání Františka Hrabala a Jiřího Vola. Tím se stal pravomoci rozsudek městského soudu v Praze, jímž byli odsouzeni pro trestný čin podvracení republiky /§98/1 tr.z./ k nepodmíněným trestům odňtí svobody, a to P.Hrabal na 3 roky I. nápravně-výchovné skupině, J.Volf na 3 roky ve II. nápravně-výchovné skupině. Jak jsme již podrobně informovali /viz Sdělení č. 50/, jejich údajná tr. činnost měla spočívat v tom, že poštou rozesílali různé materiály Charty 77 a vlastní kritické politické úvahy. Oba jsou ve vazbě již od února 1978.

F.Hrabal pronesl energickou závěrečnou řeč, v níž se přihlásil k ideálům demokratického socialismu, k hnuti za lidská a občanská práva Charty 77. Trval na své nevině, protože jeho jednání spočívalo výlučně ve využití práv, zaručených při jatými mezinárodními pakty a Závěrečným aktem helsinské konference. J.Volfovi bylo odňato slova ve chvili, kdy se v závěrečné řeči zmínil o fyzickém týrání během vyšetřování.

Ačkoliv zasedání soudu bylo veřejné a většina míst pro veřejnost zůstala neobsazena, byl několika přátelům obžalovaných /J.Volf je si-

rotek bez blízkých příbuzných/x vstup do soudní síně zcela protizákoně znemožněn nebo alespoň ztížován různými šikanami.

F.Hrabal a J.Volf nejsou ve veřejnosti známi a postrádají pevnější rodinné i společenské /nejsou ani signatáři Charty 77/ zázemí. Jejich případ je bohužel zřejmě spíše typický než výjimečný: důvodně se obáváme, že čs. vyšetřovací orgány neváhejí sáhnout k brutálním metodám a čs. justice ke stejně brutálním rozsudkům, kdykoli se domnívají, že nehrozí pozornost veřejnosti. Bez mezinárodní podpory jsou možnosti Výboru přímo pomocí oběma nespravedlivě odsouzeným vyčerpány. Obracíme se proto na skupiny Amnesty International, které F.Hrabala a J.Volfa adoptovaly, aby se pokusuly s jejich případem seznámit širší veřejnost. Obracíme se ke všem socialistům: oba mladí lidé byli odsouzeni k dlouholetému vězení jen za to, že se odvážili formovat a obhajovat svou vlastní představu o socialismu a naléhavě potřebují soudružskou pomoc právě proto, že jako dělníci patří - navzdory oficiálním tezím - k nejbezprávnějším příslušníkům čs. společnosti. Konečně se obracíme k celé demokratické veřejnosti, pro niž jsou spravedlnost a rovnost před zákonem základními principy společenského řádu, aby usilovala o zmírnění osudu těch, kteří jsou za u latňování svých zákonných práv krutě postihováni. F.Hrabal a J.Volf k nim bez sporu patří.

3.2.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooooooooooooooooooo

Sdělení č. 72 /Josef Klier, Petr Ouda, Josef Hegr a Ivana Holotová odsouzeni/

Dne 5.1.1979 se konalo před senátem okresního soudu v Mostě za předsednictví Drahoslava Matěchy hlavní líčení v trestní věci proti obviněným J.Klierovi, P.Oudovi, J.Hegerovi a I.Holotové. Všichni jsou stíháni obžalobou okresního prokurátora v Mostě, že se dopustili trestného činu křivé výpovědi /§175 tr.z./ tím, že J.Klier, J.Hegr a I.Holotová dne 20.10.1978 a P.Ouda dne 25.10.1978 jako svědci před soudem nepravdivě vyxopovídali o okolnostech, které měly podstatný význam pro rozhodnutí soudu v trestní věci proti Jiřímu Chmelovi; J.Klier byl teuto obžalobou navíc žalován za trestný čin zatajení věci /§254 tr.z./, a to pře přivlastnění nalezené peněženky.

Jak jsme již oznámili /viz naše Sdělení č.23, 49, 60/ 61/, byl signatář Charty 77 J. Chmel odsouzen k 18 měsícům nepodmíněně pro trestný čin pobuřování /§ 100, odst. 1, písm. l tr.z./ za to, že údajně umožnil jírým osobám podepsat prohlášení Charty 77; tato s utečností však nebyla v soudním řízení s J.Chmelem prokázána. Toto neobvyklé trestní stíhání mělo ve stádiu řízení před soudem bouřlivý průběh;, při hlavním líčení v trestní věci proti J.Chmelovi, které se konalo u okresního soudu v Mostě, odvolali svědci své původní výpovědi a popřeli je jako nepravdivé. Dne 20.10.1978 tak učinili 4 svědci; tři z nich - J.Klier, J.Hegr a I.Holotová - prohlásili, že protokoly o výpovědi před vyšetřovatelem podepsali pod nátlakem. Jmenovaní byli přímo v soudní budově zadrženi a od 20.10 jsou ve vazbě ve věznici MS v Litoměřicích. Svědek P.Ouda odvolal svou předchozí výpověď se stejným odůvodněním dne 25.10.1978; i on byl obviněn z trestného činu křivé výpovědi a protože je od jara 1978 ve výkonu odňtí svobody /na jeden rok/, byl vyšetřován v NVÚ MS Ostrov nad Ohří. soud nyní uznal všechny čtyři obžalované vinnými ve smyslu obžaloby a odsoudil je k nepodmíněným trestům odňtí svobody, a to J.Kliera k trvání 2 let, P.Oudu v trvání 2 let, J.Hogra v trvání 18 měsíců a I.Holotovou v trvání 14 měsíců.

Rozsudek není pravomocný, J.Klier a I.Holotová po jeho vynesení prohlásili, že podají odvolání.

Pozadí trestného stíhání těchto čtyř obžalovaných příkladmo ilustruje

okolnosti případu, které se týkají P.Ouda: jak se ukázalo již 25.10.1978 při pokračování v hlavním líčení v trestní věci proti J.Chmelovi, byl P.Ouda jako svědek v trestní věci dne 23.10.1978 pouhé dva dny předtím - vyslýchán vyšetřovatelem StB ppor. Venclíkem nezákonné proto, že věc byla tehdy ve stádiu řízení před soudem, když který jediný byl oprávněn svědku Oudu vyslýchávat. Při tomto výslechu si vyšetřovatel vynutil potvrzení Oudovi výpovědi z počátku r.1977, kdy P.Ouda, nemocný cukrovkou, byl tzv. informativně vyslýchán po dvacet hodin, aniž mu byla poskytnuta strava a odpočinek. Trestného činu křivé výpovědi se měl podle názoru soudu tím, že dne 25.10.1978 tuto zjevně vynucenou výpověď o J.Chmelovi popřel a vypovídal odlišně.

O obžalovaných máme zatím jen neúplné informace. J.Klier, narozený 26.5.1922, bytem Lutice, č.41, okr.Most, zaměstnanec ČSD Ústí nad Labem a signatářka Charty 77 I.Holotová, nar. 30.1.1960, bytem Teplice, Libušina ul.č.2, zaměstnankyně n.p. Sklotas v Retenickách, nežijí se svými rodiči ve shodě a příbuzní nemají zájem o jejich osud. O signatáři Charty 77 P.Oudovi z Teplic a o J.Hegrovi nám není známo nic bližšího. Všechni čtyři se v posledních letech stýkali s tzv. undergroundem. Použití zákonného ustanovení podle § 175 tr.z. o křivé výpovědi v tomto politickém kontextu - v daném případě v souvislosti J.Chmela, Charty 77 a undergroundu - je zcela nový prvek v metodách represivního aparátu. Považujeme tento krutý rozsudek za akt msty nad čtyřmi spoluobčany, kteří neustoupili před nátlakem a vypovídali v souladu se svým svědomím. Byli potrestáni za odvahu, s níž se postavili proti státnímu aparátu. Mimořádnou krutost rozsudku lze vysvětlit i podjatostí soudce Matěchy J.Klera, P.Oudu, J.Hegra a I.Holotovou takto odsoudil jistě i proto, že se mu v důsledku jejich postoje soudní řízení s J.Chmelem zcela vymknulo z ruky.

4.2.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stáhaných

oooooooooooo

Sdělení č. 73 /Jan Pavliček odsouzen/

Senát okresního soudu v Kroměříži, složený z předsedkyně Hany Pavličková a soudců Věry Pecinové a Vladimíra Drozdka shledal v hlavním líčení, konaném dne 27.10.1978, Jana Pavlička a vinným trestním činem pobuřování /§ 100/2 tr.z./ a odsoudil jej k nepodmíněnému trestu odňtí svobody v trvání o smí měsíců v I. nápravně-výchovné skupině. Dne 3.1.1979 zamítl krajský soud v Brně odvolání J.Pavlička co do viny i co do výše trestu a v plném rozsahu potvrdil výrok okresního soudu - čímž se rozsudek tohoto soudu stal pravomocným. Dne 6.2.1979 nastoupil J.Pavliček trest v NVÚ v Brně-Borovnicích.

J.Pavliček, narozený 18.5.19, prodavač Charity /prodejna devocio-nália/ v Kroměříži, bytem Kroměříž, Jánského 30, byl trestně stíhán na svobodě. Jeho údajný trestní čin měl spočívat v tom, že v lednu 1978 převzal od Augustýna Navrátila text petice, upozorňující na porušování náboženských svobod v ČSSR a navrhující možnosti nápravy, seznámil s ním dvě další osoby s jejich prostřednictvím získal podpisy několika dalších věřících. Petice byla adresována hlavě katolické církve v českých zemích kardinálovi a arcibiskupovi pražskému dr. Františku Tomáškovi.

A.Navrátil, nar. 22.12.1928, železniční dělník, bytem Lutopečny 14, okr. Kroměříž, otec devíti dětí. Byl původně trestně stíhán pro stejný trestní čin jako J.Pavliček. Trestní řízení proti němu však bylo zastaveno pro údajnou duševníchorobu, diagnostikovanou jako "paranoia kverulans et perzekutoria". Za to mu byla uložena ochranná ústavní psychiatrická léčba, která trvala po více jak půl roku, a byl rozsudzen trestního soudu v Kroměříži /tentokrát za předsednictví JUDr. Jakem trestního soudu v Kroměříži /tentokrát za předsednictví JUDr. Jakem

roslava Ulrycha/ zbaben ráva samostatně jednat se státními orgány a institucemi, a současně shledán způsobilým k jiným právním říkolům. Rodina Augustina Navrátila ve vzhledem k jeho nucené internaci ocitla v tíživém sociálním postavení.

Výbor spatřuje v odsouzení J. Pavlička a v internaci A. Navrátila v psychiatické léčebně flagrantní porušení základních lidských práv a náboženských svobod. Jejich jediná "provinění" spočívá v tom, že použili svého ústavního práva a připravovali petici i nejvyššímu představiteli katolické církve v ČSR. Jejich petice vycházela z textu, jímž se na podzim roku 1977 obrátilo 55 katolických duchovních a laiků /mezi nimi několik členů našeho výboru/ na prezidenta CSSR dr. Gustava Huska s výzvou k dodržování náboženských i občanských svobod - proti nikomu z autorů a signatářů této petice nebylo zavedeno trestní stíhání. Augustin Navrátil jednal o obsahu petice s arcibiskupem dr. Tomáškem, a na základě jeho doporučení ji adresoval jemu, nikoli státním orgánům, ~~zákonem zakázané~~ V průběhu trestního řízení také pražský arcibiskup dr. Tomášek n-kolikrát ujistil oba obviněné, že se rozhodně zasadí o jejich osvobození. Výbor se - spřihlédnutím k přání obou obviněných a k možnostem arcibiskupa dr. Tomáška - proto dosud zdržel publikace okolnosti tohoto otřesného případu. Pravomocné odsouzení J. Pavlička nás však tětě zdržení živosti zbavuje.

12.2.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Sdělení č. 74 /případ Danubius/

V 57. čísle českého časopisu Svědectví, který vydává v Paříži Pavel Tigrid, je zveřejněna historická práce, pojednávající o vysídlení německého obyvatelstva z Československa po druhé světové válce. Článek psaný slovensky, je podepsán Danubius, což má být pseudonym bratislavského historika.

Dne 7.2.1979 předvedly orgány SNB řadu čs. občanů, při čemž některé z nich zadržovaly od časných ranních hodin až do 22 hodin, všichni byli vyslýcháni na Danubiovu práci a údajné pověsti, že na vytvoření textu o vysídlení německého obyvatelstva se měli podílet spisovatel a mluvčí Charty 77 Václav Havel, inženýr Petr Uhl a slovenský historik žijící v Praze, Jan Mlynárik. Pokud se podařilo zjistit, byli ohoho dne na Danubiovu práci vyslýcháni Rudolf Battěk, Václav Benda, Jaroslava Bělíková, Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Ladislav Hejdánek, Dana Němcová, Jan Ruml, Bohumil Simon, Zdena Tominová a Petr Uhl, všichni jsou signatáři Charty 77.

Počet provedené policejní akce byl v mnoha ohledech nezákonitý: až na Zdenu Tominovou byli jmenováni občané předváděni a nikoliv předvoláni. Výslechy některých byly záměrně prodlužovány a zadržování v policejních budovách /v několika případech po deset až patnáct hodin/ bylo omezováním osobní svobody: StB prý chtěla zabránit, aby se týž večer nemohli sejít. Byl Václava Bendy byl v odpoledních a večerních hodinách střežen příslušníky SSB, kteří bránili návštěvníkům ve vstupu a fotografovali je. Tři výslešich byl předkládán anonymní dopis a vyslýchání byli vyzváni, aby se k němu vyjádřili: tento požadavek odporuje zákazu kladení sugestivních otázek. Rovněž tak otázka "co je vám známo o autorovi článku a na čí popud ho napsal" je kapciová a tedy nezákonitá.

Již z těchto důvodů je nutno označit policejní akci za protiprávní postup proti řadě čs. občanů. V širších souvislostech je však nutno odmítat skutečnost, že instituce, která v Československu určuje, zda je vhodné diskutovat o vysídlení německého obyvatelstva, je právě státní bezpečnost. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných se necítí povolen zaujmít k vysídlení nebo Danubiově práci jakékoli stanovisko. Vycházíme však ze všeobecně uznaných práv na svobodu slova a na vědecké bádání, proto v akci státní bezpečnosti ze 7.2.1979 sratřujeme snahu potlačit tato práva policejními metodami.

12.2.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Sdělení č. 72/Soud bude rozhodovat o odvolání Jaroslava Sabaty/

V pátek 16. února 1979 v 8,15 hod. má být v Hradci Králové v budově Krajského soudu v místnosti č. 38 /1. patro/ zahájeno veřejné zasedání o odvolání Jaroslava Sabaty proti rozsudku okresního soudu v Trutnově jímž byl odsouzen na devět měsíců nepodmíněně /viz naše Sdělení č. 67/. Obhajobou je stále pověřen JUDr. Josef Danigz.

Vzhledem k obavám veřejnosti o zdravotní stav Jaroslava Sabaty a žádostem ze zahraničí, aby mu byla poskytnuta řádná lékařská péče, považujeme za nutné oznámit, že v prvních měsících jeho vazby byla tato péče neuspokojivá, v prosinci 1978 však došlo k podstatnému obratu a Jaroslav Sabata označuje nyní lékařskou péči, která je mu věnována, za náležitou. Rovněž tak možnosti příjmu potravinových balíčků - 3kg za měsíc /viz naše Sdělení č. 69/ odpovídají nyní platným předpisům.

13.2.1979

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Cestovní zpráva z Paříže pro Chartu 77

Do Paříže jsem přiletěl v neděli 26.11. odpoledne na Roissy, zrovna v ten den, kdy na Orly přistál jiný syn - syn pana Strougala. Ten jel zahajovat nějakou výstavu, jako náměstek ministra obchodu či něco takového. Na letišti jsem byl toužebně očekáván, poprvé jsem zažil fotografa poskakujícího přede mnou a oslnujícího mne blesky, byl tak horlivý, že když tak přede mnou couval, aby mne měl a fotkách co nejbezčího, zakopl o nějakou bagáž a také že neležel na zemi. Hned na letišti jsem dělal intervju pro Le Matin a AFP /AFP potom vydávala průběžné agenturní zprávy o událostech, které se zde hly/. Pak jsme jeli do radia a narádijovali jsme krátkou relaci, která byla ve večerních a nočních zprávách, asi jedenapůlmi-utový šot v sedmiminutových zprávách, to je myslím dost. Ted ještě stručně obsah všech mých interview: nepřijel jsme proto, abych dělal politiku, politik nejsem a nechci být, přijel jsem proto, abych poděkoval všem, kteří se zajímají o ČSSR a pomáhají nespravedlivě pronásledovaných lidem, přijel jsem znova požádat o pomoc pro mého otce a další zavřené, požádat o podporu Chartě 77. To jsem v podstatě opakoval pořád. Večer jsme ještě dělali znova takový vykládání pro AFP, ze kterého vyšla další agenturní zpráva. Druhý den, v pondělí jsme napřed volali francouzskou KS, kde nám bylo sděleno, že Strana o mém příjezdu ví, ví o mé žádosti o přijetí, a že o tom strana rokuje, a my máme zavolat odpoledne nebo oni zavolají nám. Odpoledne jsme byli přijati /mluvím pořád v množném čísle, protože, neovládaje francouzštinu, nebesel jsem se bez tlumočníka/ francouzskou socialistickou stranu, velice neformálně a srdečně, byli jsme ujištěni o podpoře stále trvající atd. Nato jsme volali znova francouzskou KS, kde nám bylo oznámeno asi toto: vzhledem k s botnímu článku v 1 Express se situace změnila, tento článek napadá FKS, já mám k tomu udělat prohlášení /mise au point/ a tečka. Potom se teprve bude jednat o tom, jestli mne přijmou či ne. Na naší žádost o upřesnění, vysvětljení, jaké prohlášení chcou, znova a znova četli do telefonu totéž. Tak jsem udělal prohlášení, které přikládám. Smysl - přijel jsem aby vych poděkoval FKS a požádal o další pomoc, oni mne odmítli s tím, že napřed mám udělat prohlášení v článku v Expressu. Prohlašuji tedy toto: necítím se kompetentní vyjadřovat se k článku, který jsem nepsal a trvám na tom, že jsem na svůj dopis nedostal žádnou odpověď. /Clábek v Expressu byl o tátovi a nakonec byla otištěna faksimile textu dopisu, který jsem posílal panu Marchaisovi, dále potom Craximu, Berlinguerovi, Carillovi, Brandtovi, Palmemu, Kreiskému a žádal o pomoc otci, a konstatování, že jsem od Marchaise nedostal odpověď. Zároveň bylo otištěno faksimile podacího lístku. Toto prohlášení jsem dál v úterý AFP a poslal potrubní poštou FKS! V pondělí večer jsem dělal interview pro France Soir, byli velice slušní, ptali se mne, jestli mají zveřejnit tu věc s FKS, že o to zájem mají, ale nechcou uškodit účelu mé návštěvy, takže jsme se dohodli, že s tím počkají, až jak se věci vyvinou.

v úterý ráno byl napřed rozhovor s Holandskem pro nějaké noviny, už si nepamatuju jaké, pak byl v Le Nouvel Observateur⁶ jsem, pak na schůzce Comité 5. ledna, kteří zařizovali tiskovku na čtvrtok. Večer jsem se stavoval u Londonu, protože paní Londonová je ve styku s FKS. O tom psát nebudu, je to dost ~~neukáza~~ skličující a smutné.

Ve středu intervjujuk pro Le Monde⁷, přijetí u nejvyšší generality Expressu nezdářená schůzka /neuskutečněná/ s C.I.S.L., což je mi moc líto. Už se nepodařilo napravit.

Ve čtvrtek vyšel dost sprosý článek v L'Humanité¹⁰, v poledne okamžitě - jako reakce článek ve "Frnace Soir" a Le Monde /tyhle deníky vycházejí s datem příštího dne/. Pak jsem byl přijat FO¹¹, /odbory-Force Ouvrière/, kde jsem byl zase ujištěn o podpoře a byly slibeny konkrétní akce. To platí i pro všechny další přijetí, abych to nemusel znova i opakovat. Odpoledne byla tisková konference, kde jsme na dotaz, jestli se ještě budu pokoušet o přijetí u FKS, odpověděl kladně. Potom přijetí u MFG¹², levicoví radikálové a večer u PSU¹³, což je malá levicová strana.

V pátek potom natáčení pro kulturní vysílání francouzského rozhlasu a přijetí u FEN¹⁴, /odborová organizace učitelů/.

V neděli znova interview pro Le Matin, kde jsem vyslovil hluboké zklámaní nad reakcí FKS atd.

Abych nezapomněl, v pátek jsme volali znova FKS a ti řekli, ~~že~~ že pokud se budu desolidarizovat se všemi novinami, které psali o tom, že jsem jim poslal dopis /který oni mý nedostali/, na který neodpověděli, tak mne přijmou. Túdle. To jsem skutečně nemohl a ani nechtěl udělat.

V pondělí přijetí u CFDT¹⁵/odbory/ a večer natáčení pro kolínské radio a konečně v úterý přijetí u CGT¹⁶/komunistické odbory/ a bohudík - odlet. Ve všech rozhovorech, audiencích atd. jsem nežádal pomoc jenom pro otce, ale obecně. Konkrétně jsem se zmiňoval ještě o Sim-sovi, třech klucích z Brna, Chmelovi a Federerovi ve většině případů. Mezi tím vším byla spousta telefonátů, přesunování, zasunování, čekání, vyřizování, drobných schůzek a jár přijemných návštěv, kdy jsem si aspoň trochu oddechl. Paříž jsem viděl z autobusů, tasíků a z metra a Versailles z auta. Do Vídně jsem přijel zcela zničený. Tak jsem důlal deset dní něco, co není pro mne, něco co dělat nechci a musím. Doufám, že jsem alespoň trochu pomoh, jestli jsem něco pokákal, nezlobte se na mne,

Večer se mnou natáčeli něco pro německou televizi, bude to pořad o druhém výročí vzniku Charty 77.

Nechte mne. Já chci klid. Příští tejden mám dělat intervjujuk pro BBC. Jestli jsem na něco zapomněl, tak jsem zapomněl.

Vídeň 17.12.1978

Václav Sabata
Leystrasse 106/III/8
1200 Wien /Rakousko/

Pozn. redakce:

- 1/ Le Matin - pařížský deník blízký francouzské socialistické straně
- 2/ AFP - francouzská tisková agentura
- 3/ L'Express - týdeník blízký radikálům
- 4/ Marchais - generální tajemník franc. kom.strany, Berlinguer a Carillo - generální tajemníci italské a španělské KS, Craxi, Brandt, Palme a Kreisky předáci socialistických a sociálně demokratických stran v Itálii, NSR, Švédsku a Rakousku
- 5/ France Soir - pařížský poledník bulvárního zaměření /jediný francouzský deník s nákladem vysílím než 1 milion/
- 6/ Le Nouvel Observateur - nezávislý týdeník /vydávají hlavně intelektuálové socialistické strany/
- 7/ Comité du 5 janvier - Výbor 5. ledna združuje socialisty, komunisty a stoupence krajní levice, jeho cíl: solidarita s čs. lidem, nárovní podle data zasedání lednového pléna ÚV KSC v r.1968
- 8/ Le Monde - nezávislý odpoledník / 450 000 výtisků/, všeobecně uznávan za nejseriøznější noviny nejen ve Francii, ale ve světovém měřítku,

- 9/ C.I.S.L. - Mezinárodní konfederace svobodných odborů - odboba Světové odborové federace /kam patří ROH, CGT atd/ do C.I.S.L. patří ve Francii FO, CFDT, FEN.
- 10/ L'Humanité - deník francouzské KS
- 11/ FO odbory s převážným vlivem socialistické strany
- 12/ MRG - hnutí levicových radikálů, partner KS a soc. strany v "Levico-vé jednotě" - malá buržoazní strana historicky odvozená od jakobínů
- 13/ PSU - sjednocená socialistická strana je levicovější než soc. strana
- 14/ FEN - Národní federace vyučujících, jediná francouzské odbory, které finančně podporují několik s gnostářů Charty 77
- 15/ CFDT - franc. dem. konfederace pracujících: býv. křesťanské odbory, druhé co do počtu a význa u v zemi /1 milion členů/, nesou v nich má největší vliv socialistická strana
- 16/ CGT - Všeobecná konfederace pracujících, nejsilnější odbory v zemi s převážným /ne však výhradním/ vlivem KS.

Krajský soud
v Hradci Králové

Dne 11.1.1979 se konal v Trutnově s ud s dr. Jaroslavem Sabatou. Vzhledem k okolnostem, za kterých se konal a zejména k rozsudku okresního soudu Vás žádám

- 1/ abyste velice pečlivě přešetřili rozsudek soudu prvního stupně. Jsem přesvědčen, že shledáte dr. Sabatu nevinným,
- 2/ abyste zajistili pro zasedání odvolacího soudu co nejvíce jednací síň. Zasedání okresního soudu se totiž snížilo zúčastnit několik desítek občanů, kteří ale vážili cestu do Trutnova marně. Podle podporučika VB, konajícího službu před okresním soudem, byla jednací síň už od rána beznadějně plná, pozvánky se rozesílaly již delší dobu předem. Příště prý si to budu muset vyjednat předem přímo u soudu. Spolu s dalšími občany jsem žádal o rozmluvu s předsedou senátu o poskytnutí větší jednací síně. Místo něho přišel kapitán VB, řekl, že je pověřen nám sdělit, že je plně obsazeno, od rána že běží další procesy a není tedy možno líčení na poslední chvíli přeložit do jiné síně.

Zásada veřejnosti soudu je zaručena ústavou /čl. 103, odst. 2/ Mezinárodním paktem o občanských a politických právech /zák. 120/1976 sb., čl. 14 odst. 1/, trestním řádem /zák. 141/1961 sb., § 199, § 233/ i zákonem o organizaci soudů a volbách soudů /zák. 19/1970 sb., § 4, § 9 odst. 1/ a je základní podmínkou zákonnosti našeho soudnictví.

Aby se tedy nemohlo opakovat to, že velká část veřejnosti bylo z procesu vyloučena s odůvodněním, že si včas místo v jednací síni nezajistila, žádám Vás o urychlé sdělení, jakým způsobem lze místo v soudní síni získat. Také Vás žádám, abyste zajistili, aby v soudní budově nebyli fotografováni občané, kteří si to nepřejí.

17.1.1979

ing. Pavel Roubal
Hájecká 7

Ludvík Vaculík: Poznámky o statečnosti
/fejeton/

řízení, jsem-li už dostatečně vyspělý pro vězení. Má m z něho strach. Každý člověk, když doroste do občanského věku, měl by se s touto otázkou vyrovnat. Bud má jednat tak, aby nemusel křížky na vězení pomyslet, nebo si musí uvážit, co mu stojí za takové riziko. Je zlé být zavřen za věc, která za dobu kratší nežli trest už nikoho nevzrušuje.

Myslím, že to se například stalo těm, co byli zavřeni za letáky před volbami v roce 1972. Proto mě velice zaujal i povzbudil vzkaz Jiřího Müllerova z vězení, že lidé venku mají jednat účelně a tak, aby se nedali zavřít.

Řeč o jiném je, když zavřou člověka, který z toho už má rozum, než když se spiš neštastnou náhodou dostane do vězení člověk mladý, sotva dorostlý že skému prsu. Zasl jsem nad osudem například Karla Pecky, jenž v uranových dolech probendil mládí. Sesbírat takto rozbity život a dát mu účel, cenu a úroveň považuju za statečnost, jaká jistě nestála před počátkem jeho vězeňské kariery. Normální, i poměrně mírný člověk, když začne špatně třeba jenom šachovou partii, má chuť rozmetat figurky. A to šachovou partii je prosím možno začít příště jinak! Život ne.

Pokoušet jenom vězení není ještě žádné dílo, jakož vůbec není dobré, když ve správu dvou stran jedna vyprovokuje druhou ke kroku, který se nedá odvdat bez ztráty cti, prestýže či autority. Tím se poměry jedině o třídu zhorší. Člověk potlačující názory druhých je pouhý cenzor, cenzor, jenž byl odporem proti cenzuře doveden k zavírání lidí, je už diktátor, diktátor, který při potlačování protestní demonstrace dá štěstí do lidí je hotový vrah. S cenzorem jsme mohli vyjednávat a byla možnost, že se tím jeho úřad promění, později zruší s cenzor přijmě klidné místo úředníka jinde. Ale ve vrahovi získali jsme nepřítele, který nesmí na vyjednávání přistoupit, aby neskončil na popravišti.

Ale kde jsou slušné meze takové úvahy?

Nikdo neodpoví spolehlivě na otázku, zda Charta 77 zhoršila něbo zlepšila poměry a jak by to dnes vypadalo bez ní. Takové odpovědi se vzdejme a doznejme, že morální pohnutky bývají jenom zhruha stejnosemně a politickými a že nejsilnější impulzy dostává člověk ze své povahy a né z názoru. Charta 77 dnes je něco jiného než v roce 1977. Všichni jsme si něco ozkoušeli. Slýchám povzdechy, že práv už to není tak pěkné. Na to říkám, že kdo nesouhlasí s činností aktivní a stále zaujaté části, má se tiše a nedemonstrativně odpojit a nekazit práci zbylým. Každý se může pokusit vyvinout způsoby, které mu výhovují líp. Když si nějaký ohrožený kolektiv zpřesňuje vnitřní strukturu a zostává pravidla, nemůže počítat s velice širokým pochopením. Zatímco na jedné straně s obodným člověkem požadavek jednoty stráší, na druhé straně ve většině střízlivého publike jeví stále hrdinštější skutky stále se změnující čety bojovníků stále více jenom jako jejich osobní věc. Což myslím všeobecně pro všechna vyznání.

Většina lidí dobře cítí své meze a nějde v jednání nad to, co je schopna unést pak v následcích. Kdo přiměje lidi, aby v chladné sezoni šli nad svou nosnost, neměl by se divit, že se lámou. Hrudový strach z hladu brzdí ve zdrovém a střízlivém člověku sympatie k muži, jenž pro svou i společnou věc ráhl k hladovce. Ta věc je k smrti vážná? poleká se střízlivý člověk a hledí, kudy z ní trošku couvnout. Psycholog a politik nemůže čekat hrdinství ve všedním životě lidí, není-li prostředí zrovna ionizováno povzbudivým zářením ze silného zdroje. Hrdinské činy se nehodí do života. Jsou to zvláštní události, které se mají hlásit. Daří se jim v mimořádné situaci, která ale nesmí trvat moc dlouho. Davová psychoza hrdinství je výborná, když zároveň opodál několik střízlivých hlav s dobrou informací a spojením má představu co potom.

Od hrdinství odlišuju pevnost normálního člověka. Normální člověk je dost setrváčný v dobrých zvyčích a ctnostech, má svou pevnost a sám se brání jejímu navrtávání. Jako nerad vidí, když si někdo nebezpečně troufá, tak si zas rád potvrší, že poctivá práce v klidu je třeba nejlepší, i když není zrovna dobré placena, a že slušné jednání nachází slušnou odpověď. Dnes hlavní útok není veden ani tak proti hrdinům, jako proti tomu, co jsme považovali za normu práce, jednání a vztahů. Rekl bych dokoncě že hrdinům se dostává jen odměrené děvky represí, již je režim sám sobě povinen, a nedělá to rád! Jelikož nechce žádat hrdiny potvrzovat! Vělka má zůstat pseudonymní, bez významných tváří a dat. Proto jsou pravé nálože stále nových druhů rozmístovány do davu, kde nemají nikoho existenčně a tělesně zničit, abyž přivedit v něm změnu norem. Takové neutronové bomby: nepoškozené prázdné postavy chodí do práce a z práce.

Přeme se někdy, je-li to dnes horší než v padesátech letech, či lepší. Pro oba násory najdeme dost důvodů. Pravdivé zhodnocení závisí na tom, co ze své nynější situace dovedeme udělat pro budoucnost. K padesátým létkům patřila revoluční krutost i nezištné nadšení. Určité skupiny obyvatel byly posíleny velice bolestně. Dnes o nadšení není řeči a zvláště kru-
tost se až na výstřely, neděje. Skupiny obyvatel jsou presovány mírněji, s větší odpovědností za výsledek. Přestalo také záležet na tom, ke které skupině kdo patří. Násilí se zhumanizovalo. Totální dozor nad obyvatel-
stvem, se měkčeji rozprostřel po všech a po všem, není v něm nenávistných křečí. Je to horší, či lepší? Je to útok na sám pojem normálního života. Já to považuju za nebezpečnější než v padesátech letech, a existuje se nám v tom líp.

Za takových okolností má cenu hrdinského skutku každý kousek poctivě udělané práce, každý projev neúplatnosti, každé gesto dobré vůle, vyboče-
ní z chladné rutiny nebo krok a pohled bez masky. Zvláště protivník má nás zastihnout připravený - ne umřít za jakousi všívou svatou věc, ale pochopit jeho dobrou stránku a uchopit ho za ni. Zatímco hrdinské činy lidí lekají a dávají jim možnost pravdivě se vymluvit, že na to nejsou stavěni, setrvat statečně na dobré normě můžou za přijatlené oběti všichni, a vědí to.

Práha 6.12.1978 - k příležitosti 50. narozenin Karla Fecky

Milý pane Vaculíku,

Říkáte: bud člověk má jednat tak, aby nemusel na vězení pomyslet, nebo si musí zvážit, co mu stojí za takové riziko.

Ano: než jde člověk vykrást samoobsahu, musí skutečně zvážit, jestli mu to riziko stojí za předpokládaný lup.

Bezavírá se však jen za vykrádání samoobsluh. Zavírá se například za romány. Jistého Vaculíka nezavřeli za Morčata, ale jistého Grušu zavřeli za Dotazník.

Podle Vás zřejmě Gruša jednal nešikovně, že napsal Dotazník, protože chodit do vězení je bloupost, Vaculík jednal prozírávěji, že napsal jen Morčata.

Cítíte, doufám, tu absurditu.

Vždyť víte líp, než kdo jiný, že Gruša nemusel sedět za Dotaz-
ník, ale Vaculík mohl sedět za Morčata. Víte přece líp, než kdo jiný, že úvaha zda zavřít Grušu nebo Vaculíka, nemá nic společného s tím, kdo z nich lépe zvážil riziko, ale je chladným a cynickým mocenským kalkulem. Jednou je taktočejší zavřít Grušu a snažit se tím vystrašit Vaculíka, jindy může být naopak šikovnější zavřít Vaculíka a snažit se tím vystrašit Grušu.

Grušův román je dobrý a tak koneckonečně ty dva měsíce za to stály. Ale co kdyby to nebyl dobrý román? A co kdyby z těch dvou měsíců byly dva roky? Pak by bylo zřejmě Grušu politovat jako ty blázinky, co si počátkem sedmdesátých let myslili, že když upozorní voliče na jejich ústavní právo nevolit, projde jim to.

Ale což si nevpomínáte, že stále ještě jste - ostatně spolu se mnou - obžalován žalobou z roku 1969? A což si opravdu neuvědomujete, že jsme tam mohli první půlku sedmdesátých let sedět místo Sabaty a Hůbla zrovna třeba my dva? Myslite, že ten textík, co jsme podepsali, za to stál?

Když se to tak vezme, nic nestojí za to. Ani letáky, ani návštěva plesu ani napsání nějakého románu. A co teprve odesílání textů českých spisovatelů exilovým časopisům! Stalo to Ledererovi za to? Ještě že patří k těm mazaným hrdinům, kteří se těší jen z "odměrených dávek represe" - vždyť nemusel být odsouzen jen na tři roky, ale třeba na deset: jeho paragraf to přece dovoluje. Stalo pánum Sabatovi a Simsovi za to, že se zachovali v okamžiku ponížení jako chlapci? Zajisté, že nestálo: stačilo se sehnout - a lid by je hned lépe pochopil a nemuseli se ocitnout v té odpudivé vrstvě hrdinů! A co teprve Plasticci - když hráli s Helenkou Vondráčkovou, mohli se krásně zaředit mezi slušné lidi v meziních normy a nemuseli tak blbě skončit.

Nevím, jak jste svůj fejeton mysleli. Vím ale, jak působí - aspoň na mne. Zbaven hávu havlíčko-peroutkovsko-vaculíkovské stylistické elegance, působí ve svém jádře a ve svých důsledcích esí takto: slušný člověk nedělá hrdinu a necpe se do vězení. Protože být hrdincem je cosi nesociabilního, není to ta s rávná poctivá práce, kterou mají slušní lidé rádi a která udržuje společnost v chodu, je to cosi, co lidi odpuzuje a čeho se děší. Hrdinové jsou navíc nebezpeční tím, že jen zhoršují poměry. Vždyť ti fízlové jsou celkem slušní, když se s nimi slušně jedná. Nač je tedy provokovat nějakými romány, nějakou hudbou, nějakým posíláním knih do ciziny! Vždyť člověk ty dobráky přímo nutí k tomu, aby tloukl ženské a tahali kamarády do temných lesů a tam je kopali do břicha! Je třeba respektovat jejich prestiž a nedovolávat se tedy provokativně pořád nějakých mezinárodních sňatků anebo si dokonce drze spisovat písemnosti Černých, Vaculíků, Havlu a podobných, za což, jak je Vám jistě známo, sedí v Brně ve vězení tři kluci ve věku Vašich synů. Taky hrdinové, kteří jen zhoršují poměry!

Ale teď už bez nadsázky: nikdo nevíme předem ani kolik uneseme, ani co nám bude dáno nést. To může bezpečně vědět jen ten Váš rozšefný projekt rozumného slušného člověka v mezích normy. Nikdo jsme se taky napřed nerozhodli, že půjdeme do vězení, by co víc, nikdo jsme se ani nerozhodli že budeme disidenty. Stali jsme se jimi ani dobře nevíme jak a ve věznicích jsme se začali ocitnout taky aniž přesně víme jak. Dělali jsme prostě určité věci, které jsme museli dělat a které se nám zdálo slušné dělat, nic víc a nic méně.

Šťastní ti, kteří jsou slušní a do vězení se nedostali. Ale proč by ti, které to potkalo, měli být vůbec od těch prvních oddělení? Copak to není často věc úplné nehody nebo svévolu, kdo do toho spadne a kdo nikoliv? Ty, které nazýváte hrdiny a naznačujete tím, že jsou plémřštění, nedostaly přece do vězení jejich mučednické soubice, ale neslušnost těch, kteří zavírají za romány nebo za přehrávání pásek s neoficiálními zpěváky!

Do vězení nechce nikdo. Kdyby se lidé řídili Vašimi vývody a kalkulovali na způsob zlodaj, zvažujícího, jestli se mu vyplatí vykrást samoobsluhu, pak by v naší zemi už dlouho neexistoval jediný projev solidarity s nespravedlivě postiženým člověkem, jediný pravdivý román nebo svobodný píseč, neexistoval by dokonce ani jediný fejeton. Přordíže kde je nějaká jistota, že zítra nezačnou zavírat i za fejetony?

Snad jste chtěl říci, že tiché a nenápadné ponižování tisíců anonymních lidí je horší věc, než když občas zavřou známého disidenta. Nepochybňu. Jenomže proč toho disidenta zavřeli? Většinou, když to vezmete kolem a kolem, právě zato, že říkal pravdu o tom tichém a nenápadném ponižování tisíců anonymních lidí.

Někteří jsme v té tvrdé a deprimující konfrontaci s tajnou policií dva roky, někteří deset let a někteří celý život. Nebaví to nikoho. Nikdo předem nevíme, jak dlouho to vydržíme. A každý máme právo, když už nemůžeme dál, se stáhnout do pozadí, některé věci nedělat, odpočinou si a nebo se třeba vystěhovat. To všechno je pochopitelné, normální, lidské a já jsem posl dñí, kdo by komukoliv něco takového zazlíval.

Co ale lidem zazlívám, je, když neříkají pravdu. A vy - rezlobte se tentokrát pravdu neříkáte.

Hrádeček 25.1.1979

Váš
Václav Havel

Zdena Tomínová: Příspěvek k úvahám o občanské iniciativě Charty 77

Stala-li se Charte 77, jak řekl nedávno dr. Jiří Hájek, "sociálně-politickým jevem, který už nelze pouze odepsat, který bude v dějinách našeho národa přinejmenším zaznamenaný" /a jsem přesvědčena, že tomu tak je/ pak je podle mého názoru ve třetím rode existence Charty zapotřebí především dvou věcí:

1.

Uznat námitku, že "Charta už není, co bývala", protože vskutku zcela ne-ní: nejen že se změnil, t.j. čtyřnásobně zvýšil počet jejich signatářů, nýbrž většinou se změnila také motivace podpisu Charty. noví signatáři

sice formálně podepisují základní prohlášení z 1.1.1977 /s nímž se původní signatáři pokusili navázat ve věci lidských práv se státní mocí dialog, jenž byl a je odepíráno/, ve skutečnosti se však daleko spíše přiklášuji ke spoolečenství /nikoli k politickému seskupení/ lidí, kteří si v této nejen politicky, ale i morálně ujařmené zemi základní lidské právo na svobodu přesvědčení a vyjadřování v souladu s formálním zněním ústavy a zákonu o sobě jí, s přes odpor, říkany a represe /ostatně stále se zosilující/ ze strany státní moci na něm trvají. Není se také "sociální struktura společenství Charty: nezi signatáři a nepodepsanými /mnohdy velmi aktivními/ stoupenci Charty přibývá dělníků a mladých lidí "z okraje společnosti", není divu, že hněv státní moci se nyní obrací především proti nim /Hrabal a Wolf dostali po řečích letech vězení!/ pro státní moc by bylo výhodnější udržet Chartu mezi "elitářského" snášení hrstky zaprodaných intelektuálů a politických ztroškotenců", jimž se nikdy špatně nevedlo a koneckonců ani nevede, stím ji relativně účinně izolovat od "širokých mas národa".

Uznání tohoto vývoje Charta ve společenství jejich signatářů a stoupenců, existujícím především na principu akcí v nich solidařitě všech se všemi a každého s každým, bez ohledu na politické přesvědčení a sociální pozice, právě tak jako uznáním faktu, že v současné době jsou v naší zemi nejbezprávnější dělníci a - až na hrstku vybraných karieristů - mladí lidé, právě vstu ující do života společnosti, se na postavení a odpovědnosti "chartovních intelektuálů", zkušejcích politiků a umělců nic nemění, to jest nic je neopravňuje k tiché rezignaci či opatrnému "uhnutí z proutu". Nejsou totiž jen nositeli slavných jmen, jakými jsou "kmotry" Charty 77, hybří - marná sláva - také jejimi zakladateli, či "prvními hybateli" a jejich případné ustoupení do pozadí /st už pod záminou strachu z "radikalismu aktivní menšiny", at už ve jménu "příštího kola politických zápasů"/, by mohlo být pociťováno jako staré známá "zrada intelligence". V Chartě přece ani nyní nejde o politický zápas nebo jeho přípravu, jde o udržení a rozvinutí prostoru, kontinuitu nezvítězitelných lidských práv a svobod v konkrétním státě, t.j. o udržení a rozvinutí pro základní občanskou čest a odvahu /angaužovanost/, v něž se mohou jednou odehrát pozitivní společenské změny ve svéru demokracie a skutečné sociální spravedlnosti, aniž by muselo dojít ke katastrofickým otřesům. Svým způsobem jde skutečně o udržení alespoň minimálního prostoru "lidské a společenské mrvnosti", vždyť víme zříliš dobře, že národ /jako lidské seskupení/, který dogustil v nestatečném koformismu, aby byl totálně mrvou ponižen ve všech sférách a v každém jednotlivci, raruje v okamžiku vnitřní politické změny neněvistnou křelí a násilím, které nikdy nezpoldily anoho dobrého. Je povzbudivé, že právě ve chvíli, kdy se role mluvčích Charty 77 ujímají tři relativně mladí a ve "světě" málo známí signatáři, vyjádřili oba původní mluvčí, dr. Jiří Hájek a Václav Havel spolu s záprávou odstoupivším ~~xx~~ mluvčím dr. Ladislavem Hejdánkem, znova ochotu ke konkrétní spolupráci především v otázkách koncepce další existence a činnosti Charty. Je nám všem velmi zapotřebí, aby i ostatní vzdělaní a zkušení chartisté a stoupenci Charty ze všech "politických kruhů" věnovali těmto otazkám část svých úsilí, aniž by přitom "znásilňovali" své politické postoje a bo dokonce zrakovateli ~~xx~~ vlastní politické cíle a opouštěli pole ostrých diskusí. Solidarita takového společenskství, v jaké se vyvíjí Charta 77, není z rodu sourušenství příslušníků politických stran nebo náboženských sekt, nýbrž je z rodu soudružství občanů, kteří v sobě v okamžicích stoupajícího mocenského útlaku a ponižování objevili lidskou důstojnost a nezedatelnou svobodnost ~~xx~~ /jako jasnou mez, od níž už nelze jít "dolů", tedy jako povinnost věti sobě samým/ a tuto lidskou důstojnost hledají, ctí a bezvýhradně podporují u druhých, aniž tím vzniká vzájemná povinnost politických čtvrtek, ideového smíru či osobních sympatií. Ze se přitom ocitají v postavení "neprátele" stávající státní moci je sice z povahy této moci nutné, pro ně však nikoli primární a jejich solidaritu jako "pronásledovaných" je druhotná věti jejich solidaritu jako "svobodních".

Charta 77 má však /nedevším do budoucnosti/ také svůj politický význam: za předokladu poctivé účasti všech "politických kruhů" a názorových skupin a jejich představitelů na životě /nejen na občanských diskusích/

společenství Charty se může stát skutečnou školou faktického, nejen teoretického pluralismu, může dokonce vyvinou zárodky mechanismu, které v budoucnu napomohou "ducha i praxi" pluralismu udržet, tj. zamezit, aby opět mocensky nezvítězila jediná politická koncepce, ve svých počtcích jakkoli "dobré", brzy však nutně - a zatraceně - totalitní.

2.
Označujeme-li společenství signatářů a stoupenců Charty stále hlastíji souslovím "občanská iniciativa Charty 77", je zapotřebí přesněji vymezit, co pod tímto názvem rozumíme. Na Západě, ponejvíce snad v NSR, se pod pojmem "občanská iniciativa" /Bürgerinitiative/ chápě převážně jednorázová a většinová protestní akce, zaměřená proti konkrétnímu společenskému jevu či konkrétnímu aktu vlády, monopolu, policie, tisku atd./ ne př. protestní akce proti postavení atomové elektrárny v určité lokalitě, proti přistávání nadzvukových letadel na blízkém letišti, proto zneužívání dětské erotiky na titulních stránkách časopisů apod./. Charta 77 není jednorázovým hnutím protestu, není protestním hnutím vůbec, a její signatáři právem odmítají označení disident /t.j. ten, kdo je v trvalém a absolutním nesouhlasu, rozkolu s danou společností a kdo v normálním světě buď takovou společnost opustí, nebo s ní vede nezmířitelný zápas/. Pokud Charty 77 protestuje - a bohužel stále častěji protestovat musí - činí tak donucena státní mocí, která s čestnými a iniciativními občany zachází jako se zložinci, která angažovanost ve věcech občanských práv nazývá podvracením a trestá ji těžkou diskriminací a dokonce vězením, hrubě tak poškozujíc nejen tyto občany, ale především celou společnost a její vývoj.

Pod názvem "občanská iniciativa Charty 77" tedy rozumíme zřejmě dlouhodobé, pozitivní úsilí občanů o realizaci uzákoněných občanských a lidských práv a svobod v reál-socialistickém Československu konce sedmdesátých let, úsilií, jehož počátkem a podnětem /initio/ se stalo prohlášení Charty 77 z 1.1.1979. Z pojmu "občanská iniciativa" by mělo dále vyplývat, že Charty 77 není uzavřeným hnutím, v němž se vydávají členské legitimace, že podpis pod Chartou sám o sobě ještě mnoho neznamená /kromě okamžitého říkanování/, o které se hbitě posterá Státní bezpečnost/, není-li podložen trvalým úsilím, že Charty 77 nikterak nechce být "spisitelským národním hnutím", pod jehož střechu se musí vejít veškeré občanské aktivity, nýbrž spíše právě podnětem, pošťouchnutím /initio/ k občanské angažovanosti jako takové, pro niž není rozhodující podpis pod prohlášením, nanejvýš lze doufat, že existence, činnost a solidarita společenství Charty 77 mohou sloužit jako příklad, že i v reál-socialismu se dá žít lidsky, t.j. čestně, svobodně, otevřeně, aktivně, jsme-li ochotni zaplatit relativně vysokou cenu všemožného materiálního a fyzického postižení /ale copak za život v konformitě, ve lži a v ponížení se neplatí mnohem tvrdší měrou, t.j. samotným smyslem lidského života?/.

Tato bytostná o t e v ř e n o s t společenství Charty 77 zároveň vyžaduje pravý opak opatrného taktizování, s nímž se někdy setkáváme a jež je snad motivován obavou, aby "Charta nepřekročila svůj rámec", nepřivolala tak na sebe zdrcující hněv nocných a nevedly ke "zbytečným a pro většinu národa nepřijatelným obětem", nebo snad dokonce znemožnila většinu národa nepřijatelným obětem", nebo snad dokonce znemožnila jakýsi "tichý" a ne ápradný pokrok ve strukturách", vyžaduje jasné, přímé a odvážné myšlení a konání, nekompromisní trvání na právu každého jednotlivce na lidsky důstojný, svoboný život bez diskriminace, útlaku a vykořisťování, a tím i např. trvání na právu společnosti národů Československa, aby se z takto plnoprávných občanů skládal a jimi Fidila svůj běh. Domnívám se, že vlastním zdrojem této opatrnosti je falešný výklad "lidských a občanských práv a svobod", jakoby to byla jakási poměrně nevinná, obecně humanitní oblast, navíc zaštítěná téměř mysticky říjímaným Závěrečným aktaktem helsinské konference, kterou lež bez příliš velkého politického rizika užívat jako platformy do dobré, než konstelace sil ve světě a ve státě umožní "dělat politiku".

Je pravdou, že Charty 77 nemá, nechce a nemůže "dělat politiku", nechce a nemůže se na "dělání politiky" připravovat, na druhé straně je třeba si uvědomit, že "lidská a občanská práva a svobody" jsou "politikou" již svojí podstatou: má smysl o nich hovořit, prosazovat je a naplňovat vždy

jen v určité konkrétní polis, souborem "lidských a občanských práv a svobod" není podle mého názoru konstituován obecný vztah člověka ke společnosti, nýbrž bytostný vztah konkrétních jednotlivců ke konkrétní společnosti k j e j i ch společnosti a světu, v nichž žije. /Druhá část tohoto vztahu, totiž soubor "občanských povinností" vůči dané společnosti mnohem jasněji ukazuje, že jde o vztah konkrétních občanů ke konkrétní společnosti/. Nechci se pouštět do hlubšího rázboru, k němuž se ostatně ani necítím kvalifikována, chci tím jen vyjádřit názor, že vědomé úsili o realizaci a dodržování základních lidských práv a svobod má a bude mít své místo v každé společnosti, že je a bude podstatnou součástí politiky /spravování obce/ a nikoli čímsi mimo politiku, nad politikou, nebo namísto politiky.

Hovořím-li o bytostné otevřenosti společenské Charty 77, pak tím mám na mysli ~~že~~ nejen duc ovní a fyzickou otevřenosť vůči "ostatní" společnosti /na rozdíl od uzavřenosti ghetto/, ale právě také otevřenosť vůči veškerému společenskému dění našeho časoprostoru. Neboť časy se mění a měníme se s nimi nejen my, ale i spol čnost a svět, v nichž žijeme. Rok 1979 bude např. u nás zřejmě rokem značných hospodářských obtíží /viz palivo-energetická bilance/ a budeme možná muset řešit otázku, zda právo na stávku patří mezi "základní lidská a občanská práva". Jeví se mi tedy jako velmi potřebné, abychom obsah pojmu /a jevu/ "občanská iniciativa Charty 77" znova potěžkali a zvážili, abychom znova nahlédli také způsob naší zasazenosťi v současném světě a jeho vývoji, nezapomínajíce na krutou pravdu, že svoboda je nedělitelná. Ří všech těchto úvahách a ve všech no vých aktivitách, které z nich mohou vyplynout, však nesmíme zapomínat, že půjde o aktivitu jednotlivců a skupin, k níž se ostatní signatáři Charty mohou, ale nemusí připojit, které je k ničemu n e z a v a z u j í . Protože podpis pod Charty 77, ať už je dnes motivován jakkoli, je podpisem pod prohlášení Charty 77 z 1.1.1977, jímž se signatáři přihlásují k "vůli jednotlivě i společně se zasazovat o respektování občanských a lidských práv v naší zemi i ve světě, těch práv, která člověku přiznávají oba uzákoněná mezinárodní paktu, Závěrečný akt helsinské konference, četné další m zinárodní dokumenty proti válkám, násilí i duchovnímu útisku a které souhrnně vyjadřuje Všeobecná deklarace lidských práv OSN". Toto je jediný morální a občanský závazek, který na sebe vzali všichni signatáři Charty 77. Zároveň však připomínám, že podnětem ke vzniku Charty 77, jak se praví v též prohlášení z 1.1.1977, byl "pocit spoluodpovědnosti /za obecné poměry, a tedy i dodržování uzákoněných paktů, viz výše o odst.1 prohlášení/k, víra ve smysl občanské angažovanosti a vůle k ní a potřeba hledat její nový a účinnější výraz" tento podnět považuji za aktuální i dnes a jím jsem také byla vedena při této aktuální, byť zkratkovité a neurovnané úvaze.

10. února 1979

oooooooooooooooooooo

Solidarita s Jaroslavem Sabatou

Vice než 3000 podpisů za Jaroslava Sabatu se shromáždilo v NSR, zejména v SPD, odborech, závodech, na školách a universitách. Protestní telegramy a dopisy byly adresovány zvláště čs. velvyslanectví v Bonnu, které navštívily i četné delegace. Dne 11.11.1978 hodnotilo 120 delegátů z 31 německých měst solidární akce ve prospěch Rudolfa Bahra, Roberta Havemann, Rolfa Mainz, a studenty Singera a Zacharisse /NDR/, dále Morrissona ve Velké Británii a Jaroslava Sabatu v Československu. Byly přítom konstatovány i akce za Jaroslava Sabatu, které proběhly ve Švýcarsku, Portugalsku, Belgii a Irsku. Tato solidarita je často spojována obranou věznů bloku H v Long Kesh a v Ženské věznici v Armagh v Irsku. Václavu Sabatovi adresoval dopis Olof Palme /Swedish Social Democratic Party, S-105 60 Stockholm/, sdělil mu, že již protestoval na čs. velvyslanectví. Také Francois Mitterand /Parti socialiste, 7 bis, place du Palais Bourbon, Paris 7/ poslal 12.12.1978 dopis Gustavu Husákovi, v němž požaduje propuštění Jaroslava Sabaty, dovolává se v něm Husákovu pochopení vzhledem k tomu, že Husák "sám byl kdysi obětí politické zvále!" Kolektiv-

ní dopis „Husákoví napsali představitelé Socialistické internacionály; jeho text nám není dosud znám.“

Solidarita s Jaroslavem Šabatou byla vyjádřena i v zámoří: jeho případem se zabývali někteří američtí senátoři a zmínil se o něm i Jimmy Carter.

Jaroslav Kabelka opustil Československo

Začátkem ledna t.r. se přestěhoval do Vídně signatář Charty 77 a známý aktivista severočeského undergroundu Jaroslav Kabelka. V dopise na rozloučenou líčí svůj život společenského páře – pomocného dělníka, mládika s dlouhými vlasy, dezertéra, trestance, člověka z undergroundu a signatáře Charty 77. V závěru dopisu uvádí:

„Odjíždím tedy teď do ciziny, emigruji. Neutíkám z obavy o sebe, ani mne neláká vidina západního světa pánového molochů. Utíkám pryč se svou velikou nenávistí k těm, kteří ničí, tupí, vysmívají se, odpouslouchávají intimní chvíle soukromí, připravují děti o rodiče vězněním. Bojím se, že bych se jednou neovládl a násilným činem hodil špínu na společnost Charty. Cítím, že jsem mohl jedním zbytečným gestem zkazit úsilí mnoha čestných a odvážných lidí.“

Není to opravdu lehké, opustit rodinu, přátele. Jsem rád, že jsem poznal toto vše dobré i zlé. Utíkám před pocitem, že zlé mne pohltí. Teď mě dudte přátelé – mám vás rád.

Luboš Kohout se staví kriticky k názorům Jana Tesaře

Pod názvem "Kritické poznámky k názorům dr. Tesaře" navazuje historik a politolog Luboš Kohout na diskusi, kterou vyvolal otevřený dopis Jana Tesaře Jiřímu Hájkovi na jaře 1978. Na 14ti stránách rukopisu reaguje jak na názory Jana Tesaře, tak popisuje svůj vztah k demokratizačnímu procesu let 1968-1969. Autor se opírá o názor Ladislava Hejdánka na to, že situace není zralá k ustavení politické opozice. Na rozdíl od Hejdánka však soudí, že ani později ji nebude možno usavit: Pokud dnešní podmínky budou trvat – a tak tomu pro dohlednou historickou periodu zřejmě bude – píše Luboš Kohout, vedlo by jakékoli formování opozice, třeba o něco později, než míní dr. Hejdánek, k jejímu oka žitěmu likvidování, patrně ještě v předečer prvního kroku. A co horšího, pokračuje autor, torpédovalo by to proces realizace onoho mnou výše pochvalně citovaného postulátu Hejdánkova pro chování nekonformních sil. /Podle citátu, uváděného L.Kohoutem, má jít o přinucení totalitní moci k pohybu a změnám nikoliv konfrontací, ale otevřenosťí ke kontaktům, ke společným projektům oboustavně výhodným, ke spolupráci a vzájemnému neohrožování/. Nečekejme, píše v závěru článku Luboš Kohout, či nesnažme se nerealisticky přivolat "velký den", nýbrž preferujme každodenní drobnou práci.

Budou dialogy pokračovat?

Květnové číslo Dialogů z r.1978 obsahuje úvahu Jana Tesaře /vydanou již dříve pod názvem "Místo dialogů"/, v níž reaguje na dopis Ladislava Hejdánka z jara 1978, v němž zaújal Ladislav Hejdánek stanovisko k otevřenému dopisu Jana Tesaře Jiřímu Hájkovi. /Vlastně: první část stanoviska: je jen škoda, že druhá část, obsahující Hejdánkovu kritiku exkomunistické opozice, kterou autor zpracoval v následujícím dopise příteli, unikla pozornosti zahraničních časopisů, které o celé diskusi referovaly nebo ji přetiskovaly./ Toto číslo Dialogů obsahuje i Hejdánkovu odpověď z listopadu 1978, v níž reaguje na úvahu Jana Tesaře. Dialogy mají vycházet i tento rok, má však údajně jít o dva různé časopisy. Časopis, vycházející pod stejným názvem, bude mít patrně poněkud jiné zaměření, dosavadní charakter si má zachovat časopis, který bude vycházet s jiným názvem. Držíme palce, aby oba skutečně vycházely: nezávislých časopisů je málo a Dialogy patřily k těm, které měly solidní úroveň.

Julius Tomin píše otevřený dopis odpovědnému činiteli

Dopis n zvýný "Němý telefon", napsal Julius Tomin v polovině ledna po té, co byl Tominovým vypnut telefon. Vypnutí předcházelo rušení telefonních hovorů, které bylo s to poškodit sluch telefonujících. Autor v dopise "Němý telefon" dále velmi poutavě upozorňuje na poměry na svém pracovišti-v pražské ZOO, kde je nočním hlídačem.

Ladislav Hejdánek píše o uvěznění Jaroslava Sabaty

Uvěznění Jaroslava Sabaty je tématem jednoho z dopisů příteli /č.18/39 ročník 1978/, které pravidelně píše Ladislav Hejdánek. Autor rozebírá tento případ v širších politických a společenských souvislostech, hovoří i o svých vlastních zkušenostech v oblasti policejní brutality a o podobném případu Jana Simšy.

V minulém čísle Informace o Chartě 77 jsme nedopatřením uvedli, že dopisem č. 14 ukončil L.Hejdánek 2. zdu /ročník 1978/ svých dopisů. Ve skutečnosti je posledním dopisem této řady č. 19/celkové 40. číslo/. Ladislavu Hejdánkovi i čtenářům se omlouváme.

Obracíme se na edice

V posledních letech se značně rozšířila nezávislá ediční činnost. Kromě edice Petlice existuje edice Expedice, edice Popelnice, edice Kvart, edice Scarab a mnohé další. Zahraniční přátelé, kteří sledují nezávislou literární tvorbu a ediční činnost, nás zpožádali, abychom jim umožnili získat co nejvíce titulů - zejména z málo známých edic. Prvním krokem by mohla být registrace: Vyzýváme všechny editory, aby pravidelně zveřejňovali seznamy dosud vydýchých titulů. Informace o Chartě 77 poskytne soupis sům vydávých děl jakož i rececím a dalším informacím o nezávislé knižní tvorbě dostatek místa.

Teze a antiteze ke spotřebitelskému dokumentu

Koncem roku 1978 se objevil návrh spotřebitelského dokumentu, který se nesetkal s kladným přijetím, nikoliv však pro téma, jemuž se věnuje /to je naopak všeobecně považováno za velmi potřebné/, ale pro své zpracování. K návrhu vypracoval Jaroslav Suk podrobné téze, z nichž je možno při redukci dokumentu vycházet, Petr Uhl je doplnil antitezemi a úvahou. Postupně vzniká redakční kolektiv, který má návrh dokumentu zpracovat a předložit ho k posouzení dalším signatářům Charty 77. Zájemci o práci v této redakci se mohou obrátit na mluvčí Charty 77.

Manželé Jiří Tykal a Helena Bukovanská dosud čekají na povolení k vystěhování

Přestože řádně podali žádost Správě pasů a víz FMV, dostali dne 18.12.1978 zamítavou odpověď. Jeden z důvodů - "vystěhování není v souladu s ochranou vnitřního pořádku". Dne 2.1. poslali proti rozhodnutí Správy pasů a víz tzv. rozklad - tedy odvolání. Zároveň otevřeným dopisem informují o své situaci prezidenta republiky a žádají ho o pomoc při vyřízení jejich odvolání.

Další odpovědi na fejeton Ludvíka Vaculíka: Poznámky o statečnosti

V poslední době vzbudily pozornost dva fejetony/L.Vaculík:Poznámky o statečnosti a Petr Pithart:Bedry některých.

K tomuto fejetonům se vyjádřilo několik signatářů Charty 77:

Václav Havel napsal své odpovědi jak L.Vaculíkovi tak P.Pithartovi, Jiří Gruša se analyticky vyslovil k fejetonu L.Vaculíka. Luboš Dobrovský na to reagoval dopisem Grušovi a pak ještě dopisem: Milým přátelům, Vaculíkovi, Havlovi a Pithartovi.

P.Pithartovi odpovídá J.Suk zamyšlením: Etika aktivní menšiny. Anna Narvanová ve svém fejetonu: Poznámky proti lhůstěnosti odpovídá na Vaculí-

kův fejeton.

Karel Trinkewitz ne fejetonem: Poznámky k poznámkám o statečnosti je další odpověď L. Vaculíkovi. Proslýchá se, že úvahu chystá i Ladislav Hejdánek a další. Ostatně stáť Zdeny Tomínové, zveřejněná v dnešních informacích o Chartě, se také problémů, nad kterými se zamýšlí Vaculík a Pithart ve svých fejetonech, dotýká.

Pozn. Fejeton L. Vaculíka a odpověď na něj od Václava Havla přinášíme v tomto čísle Informaci o Chartě 77.
